Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiểu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1241 — NGÀY THỨ TƯ 13 SEPTEMBRE 1922 — NGÀY 22 THÁNG BẢY ANNAM NĂM NHÂM-TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA
TÉLÉPHONE: 203
Adresse télégraphique: LUCTINH—SAIGON

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	12$00	15$00
Sáu tháng	6.50	8.00
Ba tháng	3.50	4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0$08

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS).

南中日報 六省新聞

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE No 399

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 155-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOẰNG-MƯU, chủ bút.

HỘI TUYỂN CỬ

QUYỀN BỎ THĂM

ĐỜN BÀ CÓ QUYỀN BỎ THĂM
ĐỜN ÔNG MỘT NGƯỜI ĐƯỢC HAI TIẾNG CỬ

Đang cơn quan Tổng-thống Đông-pháp Maurice Long, noi theo cái chánh-sách cao thượng của ông Albert Sarraut là cựu quan Tổng thống Đông-pháp, đương kim thuộc-địa bộ Thượng-thơ, mà chấn-chỉnh hội-nghị quản-hạt với hội tuyển cử trong Đông-pháp lại, tôi dòm thấy — cứ lấy lẽ chánh mà nói, chẳng phải dám phụ ân người đã dày công mở mang cho con nhà Annam — chẳng phải một mình cõi [illegible] chính. Kia là xứ Tunisie cũng mới đặng chấn-chỉnh hội tuyển-cử lại như Nam-kỳ vậy; mà lại có phần hơn Nam-kỳ, vì cách chấn-chỉnh bên Tunisie mới thật là rộng rãi cho. Ấy là gặp dịp nói thì phải nói đó thôi, tôi chẳng có ý phân bì, đem cách chấn-chỉnh hội tuyển-cử bên xứ Tunisie ra đây mà so sánh. Tôi hẳn biết Nhà nước Langsa đại độ. Bao giờ trình-độ của dân trong cõi thuộc-địa nầy mà đặng rộng thêm lên thì, lẽ cố nhiên, Chánh-phủ Đông-pháp cũng sẽ da tâm, mở rộng lần lần tới đó. Nên cái rộng rãi mà xứ Tunisie đặng gội nhuần, ngày nay đây, chẳng phải là đều dân Annam không ngày nào đặng. Thật có ngày cũng có, song ngày có ấy chưa phải ngày nay. Nếu tôi đem cách chấn chỉnh bên xứ Tunisie ra đây mà nói, là sở dĩ muốn mượn đó mà luận sự tương lai trong cõi nầy thôi. Tôi đã nói cách chấn-chỉnh bên Tunisie mới thật rộng rãi cho. Mà rộng rãi cách nào? — Tôi xin giải:

Tôi chẳng cần nói về phần dân Tunisie, vì trong cõi thuộc-địa nào cũng thế, phận người bổn-quốc thường không đặng tự-do bình-đẳng trong hội tuyển-cử như cách của dân trong nước Pháp vậy. Tôi cần nói về phần dân Langsa ở Tunisie mà thôi. Dân Langsa ở Tunisie, nhờ hội chấn-chỉnh một lược với Nam-kỳ bận sau nầy, người đờn-ông nào nhà có bốn đứa con, thì đặng cử một mình hai thăm. Có một hiệu báo trong cõi Đông-pháp ước nguyện sao cho Chánh-phủ Đông-pháp nhận lấy cách chấn-chỉnh rộng rãi bên xứ Tunisie mà cải-lương hội tuyển-cử Nam-kỳ cho phần dân Langsa, và tiếp nói qua phận đờn-bà Langsa, suy cho cùn lẽ, xét cho tận lý, thì người đờn-bà Langsa đáng cho hưởng quyền bỏ thăm chọn cử như người đờn-ông vậy. Quí báo ấy nói: « Không phải một mình người mới bày xin vậy mà gọi là mới-mẽ, phi-lý; cho đến một người dân ngoại-quốc, mà có nếm trải đủ mùi, biết đặng ít nhiều về phận tề-gia nội trợ của người đờn-bà Langsa, thì đã có đề ý khen người đờn-bà Langsa, mà ước vậy.

Thử xem quyển sách đề tựa « *Le secret de la sagesse française* » của một người dân nước Suède trước tác đó mà coi — *M. Erik Sjæsted*, tên người — cũng có đề nguyện cho người đờn-bà Langsa đặng quyền bỏ thăm vậy. Lại phải biết quyển sách ấy làm đã bao nhiêu năm trước rồi ».

Xem qua những lời, thật nên cho quá đáng. Tôi chẳng lấy đấy mà phân bì, mong việc trèo cây kiếm cá. Tôi chẳng ước ao phi lý cho người Nam-kỳ đặng vậy bao giờ; tôi một đề nguyền hiệp ý đồng thinh với qui báo nói kia, mà xin Chánh-phủ Đông-pháp cho dân Langsa ở trong thuộc-địa nầy chẳng kém sút dân Langsa ở trong thuộc-địa kia. Không lý Nam-kỳ với Tunisie cũng như nhau, mà dân Pháp ở Tunisie lại đặng phần hơn dân Pháp ở Nam-kỳ một bực. Còn về phần người Annam ở Nam-kỳ, tôi đã nói chẳng dám phân bì mà mong tính ba-bảy hăm ba, tôi cũng đành chịu tuân theo như chỉ dụ đã truyền bá ra đó vậy; song khi xem thấy được vấn đề « *một người đờn-ông hai tiếng thăm* » với « *đờn-bà có quyền tuyển-cử* » tôi liền ngụ ý về khoản ấy mà thầm nghĩ ra một trí ý riêng.

Theo trí ý riêng của tôi, chẳng phải chăm theo đề « một người hai tiếng cử » với « đờn-bà có quyền bỏ thăm » duy chăm về chỗ có người đờn-ông vì phận sự đáng đặng quyền một mình cử hai thăm và có người đờn-bà đáng đặng quyền tuyển-cử. [illegible] trong cho người đờn-ông Annam, người có bốn đứa con, đặng quyền bỏ thăm hai tiếng cử như người Langsa bên xứ Tunisie vậy, và người đờn-bà Annam có quyền tuyển-cử, thì không chỗ trách; mà tôi lại ước mong có người đờn-ông Annam, vì phận sự riêng, lẽ đặng có quyền bỏ thăm hai tiếng cử, còn người đờn-bà, vì sản nghiệp, có quyền tuyển cử như đờn-ông vậy, thì ắc sao người cũng bảo tôi trưng bằng cớ và giải phân minh bạch. Vậy tôi xin giải luận ra đây cho độc-giả chư-tôn tường tất, dầu quan trên không thể chế chỉ-dụ trong cơn bây giờ mà nạp dụng lời bàn của tôi, chớ tôi dám tưởng, xem đến rồi, độc-giả cũng chẳng chịu cho là phi lý.

Người đờn-ông, nhứt là người ở tổng ở làng, nhiều tay điền-chủ lớn, làm viên-chức hội-tề, hoặc lập thương gia, có sanh-ý, thì những người ấy đã đứng vào sổ thừa-sai, được quyền bỏ mấy tiếng thăm? — Nếu nói cho chánh lý, thì như Nguyễn-văn-Mít buôn-bán có sanh-ý, điền-chủ có huết lớn, mà lại là viên-chức hội tề, thì Mít không những được quyền làm thừa-sai vì mình là viên-chức hội-tề mà thôi, Mít còn làm thừa-sai tri-cử về phận thương gia có sanh-ý đã trên ba năm, và về phận điền-chủ, thuế chánh đóng trên hai chục, Nếu Mít được làm thừa sai cử một tiếng thăm, thì Mít bị mất cả quyền thừa-sai bên thương-nghiệp và nông-nghiệp. Tôi tưởng chắc bấy lâu, trong xứ thường buộc người như Mít vậy, phải chọn trong ba nghề lấy một, tức là làm thừa-sai cử một tiếng thăm mà thôi; cho đến nay, theo thể lệ chỉ-dụ mới, cũng vậy; nhưng bởi tôi dòm thấy luật nước bên Tunisie cho người đờn-ông, có bốn đứa con, thì được hai tiếng cử, nên tôi ngụ ý nài xin cho người Annam trong Nam-kỳ, người có ba bốn nghề, trúng theo thể lệ buộc, như phận tên Mít nói trên đó vậy, cũng được có hai tiếng cử có nên chăng?

Còn phận đờn-bà có quyền bỏ thăm, tôi chẳng nài cho mỗi người đờn-bà Annam có quyền bỏ thăm như ý nói trước kia, mà tôi nài cho người đờn-bà góa, điền-chủ hay là thương-nhân có đóng thuế chánh trên hai chục nguơn bạc hoặc có sanh-ý từ hạng sáu sấp lên đã ngoài ba năm, có quyền tuyển-cử như người đờn ông vậy, chiếu y chỉ-dụ ngày 9 Juin 1922, thể lệ điều thứ 11 đã buộc. Tôi nài xin cho vậy là vì tôi tỉ người đờn-bà góa ấy như đờn ông; lại thêm theo luật nước Dân-quốc, quan thuế thì về Chánh-phủ ước định mà quyền ở nơi dân (dân có chịu thuế) công cử lấy. Người đờn-bà góa tôi nói đó có chịu quan thuế thì có quyền công cử các hạng thuế của Chánh-phủ ước định như đờn-ông vậy. Nhưng bởi dân không thể mỗi năm tựu hội lại mà công-cử các hạng thuế cho Nhà-nước, nên dân (theo Nam-kỳ, dân có chịu thuế) mới ra làm thừa-sai tri-cử mà chọn cử nghị-viên thay mặt cho mình vào hội mà công-cử. Vậy thì người đờn-bà góa chủ điền hay là thương-nhân tôi nói đó phải có quyền làm thừa-sai tri-cử nghị-viên thay mặt vào hội mà vực quyền cho họ về sự thuế khóa nhà-nước mỗi năm Thế thì lời ước nguyện của tôi, theo lẽ chánh mà tôi đã giải luận rỏ ràng trên đây, chẳng phải là phi lý. Nhưng mà tùy thói nước, xưa nay chưa từng để cho người đờn-bà ra chen gánh việc dân việc nước, nên chưa cho đờn-bà có quyền tuyển-cử; cho đến người đờn bà Langsa cũng chưa đặng, chẳng lựa là đờn-bà Annam. Biết vậy mà bởi, đang thời đờn-bà trong các nước phang Âu đang tranh quyền bỏ thăm, như ý lời báo có đề nguyện trước kia, và ý quyển sách của người Suédois chỉ đó, nên tôi, chẳng nài cho cả và đờn-bà Annam sẽ đặng quyền như đờn-bà Langsa, duy nài cho đờn-bà góa Annam để khi phép nước nầy quyền bỏ thăm cho đờn-bà Langsa, thì nhớ đến đờn-bà góa Annam chủ-điền, chủ nghiệp mà cho, vì họ, theo lý giải trên đây, cũng có đủ quyền như người đờn-ông kia vậy.

LÊ-HOẰNG-MƯU.

ÒƯ Ơ

. Cuộc đời chẳng nghỉ — nghỉ nực cười, cái kiếp con người tôi thôi đến bực: khôn đối với dại, giàu đối với nghèo, mạnh đối với yếu, lớn đối với nhỏ v. v..., toàn dùng là « ờu-ơ » hết thảy.

Cái tiếng « ờu-ơ » có nghĩa chi?

Ờu-ơ, ờu-ơ! Cái tiếng « ờu-ơ » không có nghĩa chi cả, mà suy ra, thì là một tiếng có lý-thú vô cùng; suy rộng ra nữa, thì lại là một tiếng cái ảnh-hưởng có phưởng-phất với cuộc xử nhau của người đời.

Vậy để tôi thuật một câu chuyện buổi thiếu-niên, để độc-giả nhàn lảm, cái ý vị cũng có chút-đỉnh phưởng-phất với tình đời vậy.

**

Thuở bé tôi thường nghe mẹ tôi hát trong cơn ru em tôi ngủ, thì toàn dùng cái câu ca-dao:

« *Ờu-ơ...* Trăm năm trăm tuổi may rủi một chồng, dầu ai thêu phụng vẽ rồng mặc ai. » *Mà thật cũng ngộ: hễ mẹ tôi ờu-ơ, ờu-ơ, xướng lên câu ca-dao ấy vài lược, thì em tôi an giấc, không còn khóc nữa. Tôi mới thưa với mẹ tôi: vì cớ sao mà mỗi khi em tôi khóc, nghe đến câu hát ấy thì nín, và mỗi lần hát mẹ cũng chỉ dùng có câu ấy thôi?*

Mẹ tôi trả lời với tôi rằng: « Câu hát ấy là một câu hát chánh-phong của nước nhà mình, của người xưa đặt để, để cho nữ-giới mình trông đấy làm cái gương tốt; mẹ vẫn thích câu hát ấy, nên mỗi khi ru em, thì mẹ chỉ hát để em nghe em ngủ. »

— Mẹ nói câu hát là hay là của mẹ thích, sao mỗi khi mẹ hát, em không thức nghe, em lại ngủ?

— « Em mày hiểu mốc gì mà nghe. »

— Em tôi không hiểu nghe, mẹ hát làm gì?

— « Phàm những câu ca-dao, câu nào cũng vậy, cái cốt phải duy-trì lấy cương-thường luân-lý cùng phong-hóa tốt để răng lòng người, sửa thói nước, nên chi mẹ ru em, mẹ phải lựa cái câu nghiêm-chánh thế mà ru. »

— Mẹ nói em tôi nghe không hiểu, thì mẹ cần chi phải lựa cái câu có ý-nghĩa như thế?

— « Mẹ vốn biết cơn bây giờ em con nghe — không hiểu, mà tương-lai đây, rồi em con sẽ hiểu mà nhiễm vào lòng. »

— Vậy thì, « Trăm năm trăm tuổi, may rủi một chồng, dầu ai thêu phụng vẽ rồng mặc ai. » *mẹ dạy, con đã hiểu rồi, chỉ còn một đều con không hiểu.*

— « Con không hiểu đều nào?

— Câu ca-dao mẹ dạy con đã hiểu đại-lược, chỉ còn cái tiếng ờu-ơ, ờu-ơ, con chưa hiểu được cái nghĩa.

— « À, phải. Cái tiếng ờu-ơ con không thể hiểu được, là bởi cái tiếng ờu-ơ không nghĩa gì cả. »

— Cái tiếng không nghĩa, mẹ dùng làm chi?

— « Đã biết dùng thì không ích gì trong nghĩa-lý, mà mẹ phải dùng đó, là bởi em của con nó chưa hiểu đến cái ý-vị câu hát, nên phải mượn hai tiếng ờu-ơ, ờu-ơ, ở trước câu hát cho [illegible] chớ có nghĩa-lý gì! »

**

Tôi nghe mẹ tôi dạy thế, thì trong lòng tôi đã hiểu thấu cái lẽ rồi. Mừng quá! mừng cho đến ngày nay là cái buổi đường giao-thông của con người nượp nượp, cuộc cải-lương của thiên-hạ đương nô-nức mong mỏi trong cái hi-vọng hằng ngày, kỳ cho đạt đến cái mục-đích là khôn ngoan, là sung sướng, mà tôi cũng vẫn còn nhớ mãi cái tiếng « ờu-ơ » của mẹ tôi đã dạy: mà tưởng chúng mình đây, ai cũng phải có trải qua một thời kỳ ấy cả.

. Ờu-ơ, ờu-ơ! Cái tiếng ờu-ơ của chúng-mình thuở-bé, không hay có ăn thua gì với hai chữ cải-lương bây giờ chăng? và cái ảnh-hưởng có phưởng-phất đến điều khai-hóa của nhà-nước đối với quốc-dân mình chăng? Có phải cái tiếng ờu-ơ của mẹ mình để ru mình ngủ, mà cái tiếng cải-lương của nhà-nước mình cũng để ru mình ngủ nữa chăng??

Không, không phải thế nữa. Cái tiếng ờu-ơ là đối với ta buổi còn ấu-xung, cái thính giác chưa biết gì; chỉ như hai chữ cải-lương cái cốt yếu là đối với nhơn-loại ở cái buổi cực-kỳ khôn ngoan, cực-kỳ đạo-đức, mà hằng ngày vẫn phải canh-cải ra hoài, không những giữ một mực ờu-ơ mãi thế vậy.

Ấy vậy, cái cuộc cải-lương của quốc-dân mình bây giờ, điều cần kíp là kỳ cho đạt đến cái mục-đích; không phải như còn ở cái buổi nghe tiếng ờu-ơ của mẹ ru mình ngủ đó, thì quốc-dân mình mới hạnh-phước cho.

Chớ đam hai chữ cải-lương,
Mà làm cái mẫu trong đường hư-danh.

Thống-Tâm.

Vô-tuyến điện

Paris ngày 9 Septebmre.

Đơn xin đình chiến

Đơn Gờ-réc xin đình chiến có các quan Đại-biểu Đồng-minh chuyển-đệ cho nên đã đến thành.

Hội Chư-quốc

Ở thành Genève, đại Hội-đồng hội Chư-quốc duyệt cách trị-sự của tòa Quản-lý.

Ngày 10 Septembre 1922.

Lễ trận la Marne

Ở thành Meaux, ông Poincaré dự lễ kỷ-niệm cuộc thắng trận la Marne, nói rằng phải đòi nợ Alơ-măng thiếu và nói nếu các nước Đồng-minh không giúp cho, thì tự mình mà giúp lấy mình.

Bên Tuyệt kì

Binh Tuyệt-kì chiếm được thành Smyrne.

Yệt lăng

Thành Dublin, ông Fargrave được cử làm nghị-trưởng phòng Dail Eireann.

Tàu chìm

Tại Vigo, chiếc tàu « Hammonia » của Alơ-măng chìm — 800 người hành khách được cứu khỏi.

Bordeaux ngày 9 Septembre 1922.

Họa-sư Bonnat

Vị họa-sư Bonnat, đốc-học trường Mỹ-thuật, Hàn lâm-viện, thưởng-thọ Nhị-đẳng bửu-tinh mới tạ thế tại thành Creil hưởng 89 tuổi thọ.

Ông về ở thành Ba-ri thuở còn xuân ấu. Ban đầu dốc chí tập vẻ những nhơn-vật trong sử-ký Giáo-đạo hoặc sử-ký. Có một lúc ông lại ham mộ cảnh vật ở phương Đông. Nhưng ông thiện-nghệ về họa-ảnh: chơn-tượng các ông Thiers, Hugo, Lavigerie thời tuyệt xảo, người ưa tân-chế phải phục tài ông.

TÂN GIA

Bổn-Báo đồng-nhân có tiếp thiệp của Madame và M. QUÁCH-LAI-KIM, biệt danh, Bảy-Vàng, vốn nhà đại thương ở Rạch-cát, là tay bấy lâu đã đặng nổi danh trong chốn thương-trường, gởi mời, đêm mồng chín tháng Septembre, đến dự một tiệc ngọc, nhơn dịp người ăn Tân-gia, thiết lễ trọng hậu. Đêm ấy, đàng từ Saigon, Cholon vô Rạch-cát trở nên một đàng thiên hạ dập-dìu, ngựa-xe như nước; còn Rạch-cát là một cái chợ, thuở nay, hễ hết mùa ăn lúa rồi, và hễ tối lại thì ra một cái cảnh quạnh ym-đìm, nhà ai nấy ở; mà nay gặp đặng buổi may ấy, lại trở nên một cái chợ sung túc, đèn-đuốt sáng [illegible] người lại qua rộn-rực. Ai trông thấy cũng đều nói rằng: « Vui thật là vui!

— Chẳng cần nói cũng biết nhà M. Quách-lai-Kim, chưng dọn trang-hoàng nghi tiết rực rở. Quan khách đến, và Tây và Nam và Khách-trú và Minh-hương đếm dư tám trăm người. Nhà có rước đủ các thứ nhạc: nhạc Tây, nhạc Nam, nhạc Khách-trú, và đêm ấy, lại có bày đốt pháo bông để giúp vui trong tiệc; thật rất rở ràng. Người thuở nay chưa từng quen với M. Quách-lai-Kim, thấy vậy cũng đủ cho mà biết rằng M. Quách-lai-Kim đặng lòng người đến thế. Giàu cũng thì giàu, tiệc cũng thì tiệc, mà thuở nay chưa thấy có tiệc nhà Khách nào bì kịp.

Bổn-Báo đồng-nhân tạm mấy hàng, để gọi mừng khen cho Quách cố-giao và cầu chúc cho cố-giao vững nghiệp.

L. T. T. V.

Đông-Pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Xe-máy của ai?

Một người lính gát ở ga *Grimaud* có đam về bót một cái xe-máy hiệu chi không biết của ai bỏ quên tại ga nói đó.

Xe-máy tôi đâu?

Ông chánh sở thủy-cơ mất một cái xe-máy hiệu « Aiglon » số 7760 giá đáng 75 đồng 00.

Xe-hơi « ăn hiếp gió »

Ở lối đường Grimaud xe-hơi C. 857 chạy đụng xe-kéo 2166 làm cho ông P. ngồi trên xe phải văng xuống đất. Việc nầy còn đang tra xét.

⁂

Ở tại đường Boulevard Galliéni xe-hơi 8 c. c. n 1 chạy đụng cũng là xe-kéo số 815 nhưng không có thiệt hại người.

Có vậy không?

Ng-thị-Tiến ở đường Mayer vào đơn thưa với bót rằng tên Phu và vợ nó là thị-Tu ăn cắp áo quần và vàng cả thảy giá 102$00.

Của ai? sao không hỏi?

Những món đồ bỏ rơi mà người ta lượm được đam để tại bót bấy lâu không có chủ tại đòi lại.

Tại bót 2e Arrondissement

Ngày 2 Septembre một cái ống kiến hiệu vi.

Ngày 10 Septembre một cái xe-máy không hiệu.

Ngày 5 Septembre một cái nón nỉ có dây băn trắng có sọc màu hường.

Ngày 10 Septembre một cái giấy thuế thân ở Hanoi số 569 tên Nguyễn-văn-Vương.

Tại 3e Arrondissement

Ngày 4 Septembre tên Có kéo xe-kéo có đam đến một cái nón trắng của ai đó đi xe rồi bỏ quên.

Quên

Chú cai Bretey de la Son có đến khai rằng hôm 8 tây, lối 6 giờ 45 phúc có bỏ quên trên bàn một cái quán ở đường Luro và d'Espagne một cái bóp phơi trong đó đựng 20$42, một cái giấy xổ số tương tế n 45692, nhiều cái biên lai mandat, một cái sếp-ti-ca và có gởi thơ.

Quên thì mất chớ bao giờ mà về tay ngọc ước cho ra.

Phật đâu! không ra cứu nạn?

Thủ-dầu-một. — Nhơn vì làng Phú-cường có làm chay tại chùa các đặng 2 ngọ, khởi sự hôm chiều 16 tháng 7 Annam cho tới chiều 19 Annam thì đồ giàng, làng làm đại trai đàng, lúc 10 giờ thiếu 15 phúc đọc sớ điệp an bài các việc cúng, làng sửa sạng thông cổ bánh xuống giàng cho các bà nhơn giựt. Trong lúc đó thiên hạ quá ngàn, nội chung quanh chùa đó, làng mắc canh gát và lo việc đồ giàng, thình lình nghe cái rầm, nghe tiếng kêu la than khóc, lập tức thầy cai tổng chạy qua phía đó kêu làng đam đèn đuốc lại coi, thì thấy hàng rào song ly của chùa ngã xuống có 7 người nằm gần đó, lập tức thầy cai đốc áp làng khiêng vô nhà thương cũng gần đó vì chùa và nhà thương cách xa chừng 500 thước. Có tên Trần-v.-Kỷ, 41 tuổi, dân Phú-cường bị trụ gạch đè và song ly đánh nhằm bể đầu, gảy sườn và gảy tay mà chết liền, còn sáu người kia người thì gảy tay gảy chưn và lỗ đầu còn nằm nhà thương đặng bó thuốc, coi bộ không chết song phải chịu tật, trong 7 người rủi ro đây có 9 chú chệt Khước-kiếu, lúc hàng rào ngã chú chàng kinh hải hoảng vô nằm giải trong nhà phú de của làng cũng gần đó gảy 8 khoản lang cang ước chừng 20 thước Langsa.

LỜI RAO

Bổn bạn « *Nghĩa-đồng-bang* » muốn mộ thêm cho nhiều tay diễn kịch giỏi, hầu có đông người làm tuồn, nên bổn bạn muốn mỗi người đóng riêng mỗi vai tuồn và đặng phòng khi đau ốm. Bởi thế bổn bạn muốn cần dùng thêm tay diễn kịch (cải-lương) nếu ai muốn giúp cho bổn bạn thì xin viết thơ cho M. *Jacob n° 60, ở quai Testard Cholon*, không thì đến giáp mặt mà thương nghị.

Nguyệt bổng bổn bạn sẽ tùy theo tài bộ mà định từ 20 đồng cho đến 60 đồng.

NGHĨA ĐỒNG-BANG

N. B. — Ấy vậy những người nào có thinh sắc muốn ra hát thì nên đến thương nghị với M Jacob vẫn là người biết hậu đải người phụ sự của ngài và phải biết rằng nghề hát cải-lương vẫn là một nghề hay, nghề tốt v. v nên nên người phương Âu cho là mỹ-nghệ, chớ tưởng là nghề hèn hạ. Ấy là lầm to.

Người đi biển

Hội nghị những người đi biển-giả nhóm tại đồng ý nghị định kêu nài xin bãi chỉ-dụ buộc những thủy-thủ tàu buôn phải làm việc một ngày 12 giờ đồng-hồ.

Người ta báo tin thành Havre hết phế công.

Phi-cơ

Quan tư phi-công Guillemin khởi hành thành Metz hôm thứ tư bay ngang các thành Strasbourg, Toulouse, Valenciennes, hôm thứ năm nầy trở về thành Metz Ông bay ba phần tư mau được một giờ từ 97,500 thước. Ông đã giựt giải nhứt cuộc đua Michelin.

Máy bay chở máy bay

Một chiếc máy bay lớn chở một chiếc nhỏ nặng 500 ngàn cân ki-lô từ thành Londres về Paris.

Tin Alơ-măng

Báo Le Temps nói rằng cuộc thương-nghị hai nước Alơ-măng và Banh-gích hãy còn lôi-thôi, chưa kết-quả.

Hướng truyền

May chút nữa thời đậu trạng!

HUẾ. — Những ông trạng đời trước khi sống thời danh tiếng lừng lẫy, mà khi thác thời nhang khói lạnh-tanh, cho đến nay mồ mả những ông trạng đời trước chẳng thấy ai hương khói mà tôn-tích cũng chẳng rõ vào đâu, còn như đời nay trạng nhiều quá, đến miễu nào cũng thấy các ông trạng lên đồng xuống tướng, còn đường sá nào cũng đầy những mồ mả của các ông trạng chôn hai bên, người bán buôn cúng cấp hương hoa sực nức bốn mùa. Những ông trạng ấy tức là những đứa con bé tảo thương hoặc kẻ chửa oan đem con ném hại bên đường, hoặc đẻ ra mà chết, hoặc đói ba tháng mà phá hư; có người trông thấy sự thảm hại ấy đem chôn cất tử tế, nhưng chôn đâu thời sợ xiêu lạc cực khổ nên phải chôn hai bên đường để kẻ buôn người bán thương hại mà cúng cấp, cho, trước là vì nghĩa ấy mà thôi, mãi đến lâu ngày lại sinh ra tệ, tin dị-đoan mà cúng cấp, nay đã thành một sự tín ngưỡng quá chừng, mà cũng vì sự tín ngưỡng ấy rồi kẻ gian-phu dâm-phụ lại cậy đó là một nơi rữ của

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rời và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quả thiệt là đồ thổ sản Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu **Trái Đất**

những đứa bé của chúng nó đã sinh ra mà đem giết chết đi. Thế thành ra sự tín ngưỡng thờ phượng các ông trạng tức là đang tàng chứa những điều trái giới và nghị lăm những điều ác nghiệp không có thương nhân loại.

Bởi thế mà cách mấy hôm nay ở sau chùa Diệu-Đế bắn một cái mà ông trạng kia có ai nếm một đứa con mới sinh còn sẻ nhao rún lòng thòng, mà nó hãy còn sống, năm sáu con chó đến ngửi toan ăn đi, may sao có người gặp đem về nuôi, thật trông thấy mà thương, mà cũng nên bại thay cho những điều vô nhân-loại.

ĂN MẠNG TẠI

Thượng-hải(Shanghai)

Tình-nhân bắn ác phụ chết lại sở mình

Do theo báo S'vails Times Singapore ngày 28 Juillet 1922 rằng có theo báo North chinaDaily news ngày 10 Juillet thuật lại một chuyện nhơn mạng xảy ra tại Bờ-rốc-qué (Brodway) hôm sớm mai thứ bảy. Nội vụ lấy làm khó hiểu tại sao mà phải giết người và hãy mình, nhưng có theo giấy tờ thơ từ mà suy ra thì tại một cuộc tình mà xảy ra điều thế.

Người chánh vụ tên là Mi-sên Ghê-ra-sơmvich So-mi-linh (Michael Gerasomevitch Smyalin) là vị trưởng quản trong đạo binh Rút-xi, người làm quản cai đạo binh Cô-dắc (Kozhaak) và mụ người lớn tóc hay quan làm và cai trị đạo binh Xi-bi-ri-ô (Simionor); lúc đại loạn tại Rút-xi thì người qua trú ngụ tại Thượng-hải (Shanghai) ở đó người đời tên là Xa-đốt-xi-cop (Sadovnikoff) có nghĩa là : Bắt bình vì tại Bốc-xivich (Bolshivik); một lúc người có làm việc cho một hãng buôn Rút-xi tại đó.

Cách chừng it tháng trước ông Xa-đốt-xicop làm quen với một nàng chừng 30 tuổi tên là An-nã A-vơ-kie-va (Anna Averkieva) là người chồng đã tại xứ Yet-cát (Irkutsk) trong hai năm trời nàng làm việc trong một tiệm may hiệu « Elegante » là chỗ ăn mạng xấy ra chỉ đó. Theo những thơ từ của lão Sadovnikoff viết mà hãy giờ ở trong tay có bốt giữ thì 2 người vì thương nhau lấy nhau, muốn cho loạn phụng vầy duan mà chẳng vui cho thì nói nỗi, nên hai người đành lòng đem nhà ở chung với nhau tại đường Hàng-sên (Hanssen). Mà hỡi cuộc xa xi tiêu xài hết chẳng nói năng lại bỏ chàng mà trở về chốn cũ. Theo lời trong thơ thì nàng An-phu xuất đục chàng Xa-đốt-xi-cop buôn bán nàng ống và á-phiện lậu; chàng cũng nghe theo ; bởi áo-phu chẳng giúp chàng cho nên việc làm lỗ lã, sau rồi nàng lại lu hô chàng tốc tối nàn chàng quyết bắn chết cho rồi đời dứa bội phu.

Bởi thế, sớm mai thứ 7 chàng Sadovnikoff lấy súng lục liền ma nap đầy sắn bắt rồi lại tiệm may chỗ nàng A-vơ-kie-va như mà kiếm nàng. Lúc vô cửa thì có bà chủ tiệm đứng gần nàng, chàng Sadovnikoff kêu tình nhân mình lại nói nhỏ chừng năm phúc đồng hồ, rồi thình lình chàng rút súng ra mà bắn nàng ba phát trúu đầu ngũ xuống chết tươi mà chàng chẳng chạt chi sợ sệt; bà chủ tiệm hoảng hồn tổng ra cho khỏi linh, song chàng chận bỉ lại trong góc tiệm mà chẳng cho ra.

Tiếng súng nổ giữa thành thị làm náo động người người đường, nên ai si cũng chạy lại vì bắt chàng; chàng Sa-đốt-xi-cop chạy trở vô tiệm mà để súng ngay bàn tay mình mà bắn đạn trở ra khỏi trán ; chàng ngã xuống nằm chồng trên tử-thi người tình nhân chàng. Tuy vậy mà chàng chưa chết gấp, còn nói được; nên có bốt day chỉ vô mà thưa lấy tức. Có lẽ sẽ cứu lành mạng chàng đặng.

Luận : ôi cuộc gió trăng, tràng giủ, làm cho anh hùng phải lụy, bấy lâu biết bao nhiêu bạng người vì đắm sắc say tình mà phải phải rồi sự thế, chẳng những là bực bạ-lưu mà thôi, dẫu bậc thượng-lưu như chàng Sadovnikoff nấy trước chẳng khỏi tránh khỏi nỗi nhi ! ! Vậy bốt bạn thiên niên hãy lấy đây làm gương, chớ có say đắm thời quá mà ghe ngày phải lụy.

Barie : VĂN-HOÀN, lược dịch.

Thơ tín

Càng **M. SANH** *Bang-biện Thudaumột*

L. T. T. V. số 1.165, ngày 12 Juin, có tiếp đăng bài thuốc trừ bịnh phong để có sở ỷ-chánh thí-nghiệm. Trong đơn thuốc có vị ô-chûy-quí, Ngài không hiểu mà hỏi đến bổn quán. Bổn-quán cũng vẫn biết vị ô-chûy-quí là một vị thuốc Nam, không phải thuốc Bắc, sách tánh-dược của Tàu chưa từng thấy. Song vị thuốc nầy có ích thuốc là ngoài. Trung-kỳ biết cả, là bởi cái thổ-nhi có sanh vật ký. Xứ mình hoặc không có, hoặc không quen dùng nên không ai hiểu.

Vậy bổn-báo sẽ sẵn lòng hỏi thăm rồi tin cho Ngài hay.

L. T. T. V.

ĐỪA NGU, DẠY CHẲNG NGHE LỜI
Yết đen, giặt trắng, mấy đời đặng đâu

Loài người, tuy lộn-xộn, lăng-xăng, mấy trăm triệu, trên mặt địa-cầu nầy, song muốn phân cho rành ra sự khôn, dại, nếu trừ kẻ lãng trí ra, thì có 3 bực mà thôi ; trong 3 hạng người đó, thì là : Thượng lưu, trung-lưu và hạ-lưu.

Người thượng-lưu, thì trí-hòn rất thông-minh, học ít mà biết nhiều, hay làm những việc, không ai làm đặng, tìm nhiều điều hữu-ích cho nhơn-loại đặng nhờ ; ưa làm điều phải, it chịu tình quấy. (Đáng kính thay !)

Bực trung-lưu, thì học đâu biết đó, trí-hòn lừng-đừng lờ-đờ, gặp việc phải cũng ưa làm, mà đều quấy lại không dụng. cứ việc vận-vân. Theo cách cư-xử của 2 hạng người kể cao với hạ. (Đáng nầy, dễ chịu một chút).

Kẻ hạ-lưu, thì trí-hòn tối tăm, học hành không thông, dầu cho học giả-đời, chữ nghĩa biết nhiều bực nào đi nữa, thì ngu vẫn còn ngu ; không ai dạy bảo gì được nữa, dầu ai nói phải thì họ cũng bỏ ngoài tai, cứ chăm theo cái ngu-mụi tự-do của họ mà làm, dầu rằng trái đạo người luật nước ; mất đồm thiên-hạ, chẳng ai bằng mình, hễ người nói nầy, đề không ích cho đời, mà tại nhiều cho xã-hội.

Kẻ ngu, khó mà dạy cho khôn, thì không khác gì thứ vải đen, muốn đem đi giặt cho trắng ; giặt sao cho đặng ? (Khôn ngoan thay !)

Lời xưa có nói rằng : « Ba quản dầu rằng đông đảo, mà người ta có thể cướp đặng quan soái ; chớ kẻ thất-phu, mà lập chí kiên cố rồi, thì khó nỗi cướp được cái chí của nó lắm. » Chí ngôn thay ! cho câu chắt nầy.

Than ôi ! Dân bực ba nhiều, thì đại hại cho dân, cho nước, mà kì xét lại, mười-lăm triệu mấy đồng-bào ta đây, thì bực thượng khôn ngoan nhiều, bực thì bực thượng khôn ngoan nhiều, bực thì bực trung vẫn ít, còn bực hạ, thì cũng gần 15 triệu rồi.

Đáng lo thay ! Cho doàn hậu tấn !!

CÁI KHÔN, LẠI VỚI CÁI GIÀU
Rủi, may, hay, dở, khác nhau vô cùng

Người mà có khiếu thông-minh, dầu cho dốt đặc cũng là khôn ngoan, thương mà sẵn trí khôn, hễ có học-hành, thì trở nên thông-minh tột bực.

Khôn-ngoan mà nghèo-nàn cũng có vi gặp cảnh rủi, như : Lập tiệm mua bán, thì bị ăn cướp, cháy phố ; còn làm ruộng thì hạn, sâm ghe sang lúa, thì bị bão, chìm ghe v. v.

Gặp việc rủi như thế, dầu cho thông-minh cách mấy đi nữa, cũng phải chịu nghèo-nàn, khỏ-sở tấm thân ; tuy vậy mặc dầu, cái nghèo khó ấy, cũng it lắm-lạc việc đời, it khôn-ngan hơn kẻ ngu-mụi mà đốt-nát nghèo-nàn, hay là người giàu có, mà ngu-si tột bực.

Ngu si mà giàu sang cũng có. Chớ lắm tưởng người thông-minh, hay là người khôn-ngoan mới đặng giàu sang ; vì lắm người ngu-si mà nhờ gặp thời thế, gặp hồi may mà đặng sang giàu, như là : Mới chế đặng một thứ nón, thì thiên-hạ ưng lên hớt tóc, mua đất bỏ it năm thành đất có giá, thấy nấy người sắm giàu có lớn, chen vô độ mà cưới gả, đặng hưởng gia-tài v. v. Ấy gọi là giàu may, dầu cho ngu-si cách mấy, thì cũng có tiền nhiều chớ không phải bởi khôn mà giàu. Người khôn mà giàu, là hai bàn tay trắng, lấy trí thông-minh mà lập nghiệp cho đỡ-nợ ; ấy mới gọi là nhờ khôn mà bạch thủ thành gia. Bởi vậy nên sự rủi, may, hay, dở, giàu, nghèo của người trí với kẻ ngu, vẫn khác nhau, chớ không phải là khôn thì đặng giàu, còn người giàu là khôn hết đâu. Giàu với nghèo, là bởi nơi may với rủi mà thôi. Xin chớ hiềm lắm, rằng kẻ không giàu, là kẻ không đủ trí, còn kẻ đủ trí là kẻ giàu. Còn có hạng người nhờ phụ-ấm, tử Kim mà giàu không cần phải bàn.

Lê-Mai.

CHỢ PHIÊN HANOI

Chợ phiên Hanoi đến ngày 10 Décembre khai thị đặng để cho người cất thêm những gian mới, còn ngày đi chợ là 24 Décembre.

CỬ HỘI-ĐỒNG

phòng Thương-mãi

Bổn-báo mới đặng tin rằng ngày tuyển-cử 10 vị nghị-viên Langsa 3 vị bổn-quốc, trong hội đồng phòng Thương-mãi, định bữa 29 Septembre tới đây.

Các vị Thương-gia ai muốn ra mặt tranh cử hội-đồng xin sửa mà ra cho kịp.

Ngày 18 Septembre 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Đơn mai
Nhà nước	7 30
Ngân hàng Đông-Pháp	7 30
Ngân hàng Hongkong Shanghai	7 25
Ngân hàng Chartered	7 25

Quốc trái Đông-pháp 4 0/50

GIÁ BẠC ARGENT FIN TAI LONDRES

Đồng mai

Tại Paris ngày 13 Septembre 1922

	Trả mắt	Trả lại
Ngân hàng Đông-Pháp	25 3/8	25 1/4
Ngân hàng Hongkong Shanghai	25 5/8	25 1/4
Ngân hàng Chartered		

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 11 Septembre 1922

Ngân hàng Đông-Pháp	18 0/0 30
Ngân hàng Hongkong Shanghai	605
Ngân hàng Chartered	605

QUỐC TRÁI ĐÔNG-PHÁP

Tại Paris ngày 12 Septembre 1922

7 0/0 lợi 5 0/0	1916	92 45	Va lợi 5 0/0	1920	90 25
7 0/0 lợi 5 0/0	1919	91 45	Va lợi 5 0/0	1920	92 25
Va lợi 4 0/0	1915	84 50			

Bạc đồng

Giá lên chỉ đến nhà máy Chánh-hoa bán trả lại ở một trăm bỉ 50

Thiên-tsing	4,00 đến 4,10
Sơ-chông	4,70 — 4,85
Hán-khẩu	4,20 — 4,31
Nam-kinh	4,36 — 4,45
Quan-viên	3,20 3,65
Giá hoàng thành	3,00 4,00

Giá vàng các tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG, mỗi lượng là 46 3 60.

Annonces légales

D'un acte so s-seings privés en date, à Saigon, du premier septembre 1922 enregistré au 1er bureau de Saigon le huit du même mois, f° 37, c° 320, e déposé aux greffes du tribu al de commerce et à la Justice de Paix de Saigon le 12 septembre 1922, il appert qu'une société en commandite s mple a été formée entre Monsieur Nguyễn-văn-Ngự dit Henri Ngự mécanicien, commandité, et Madame Tran-thị-Gioi, commanditaire, connue sous le nom de « *Réparations mécaniques Nguyễn-văn-Ngự et Cie*, ayant pour objet l'exploitation d'un fonds de commerce de Réparations mécaniques et de vente d'accessoires pour au os.

Le siège de la dite Société est à Saigon 75 boulevard Bonard

Le capital social est fixé à deux mille p astres (2000 $ 00).

La durée est de trois années qui ont commencé à courir le 1er septembre 1922, pour fi ir le 1er septembre 1925.

Pour extrait conforme
Le Gérant
Nguyễn-van-Ngự dit Henri Ngự
Mécanicien Breveté.

Voila l'étiquette du véritable.

UN MATTEI !

Rượu bổ khỏe thượng hạng ai cũng muốn uống.

Hãy hỏi mà mua cho được hiệu rượu **VIN du CAP CORSE** nầy.

Có trữ bán tại hàng
DENIS FRÈRES
là Đại-biểu ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Tourane

SIÊNG

Muốn nhẹ bớt và mạnh tuyệt thì nên dùng thứ thuốc điếu rẫn rất hay là bột hiệu **Espie**
$ 2.25 một hộp

Trong nhà bào tế có tại St LAZARE 20 PARIS *đều có bán*

Xin nhớ cái ký tên **J. ESPIC** ở trên mỗi điếu thuốc

HÃY ĐẾN TẠI NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

MÀ MUA

Giấy Auto-Virours (Virage à l'hyposulfate).
Setona và Paget, 0 $ 74 một xấp 9/12 và 43/18.
Iatons P. O. P..... 1.20 id.
Ronix de cévacer... 1.15 id.
Lumière..... 0.68, 9/12 13/8 và 18/24 và giấy au citrate d'argent (Virage à l'or).
Ilford P. O. P. tropical 1 $ 10 id.
Từ cuốn 6 từ 50/60 : 5 $ 65 và 12 từ = 10 $ 80.
Lumière..... 0 $ 55 mỗi xấp 9/12 13/18 và 18/24.

PHOTO STUDIO

Số 136 tới 138 *đường Catinat*
SAIGON.

DƯƠNG-DIỄN

MARCHAND DE MEUBLES
109-111 Rue Catinat
SAIGON

XIN CÁC PHỦ-ÔNG CHÚ-Ý !

Làm người ở đời lấy chi làm sự nghiệp? Như muốn có sự nghiệp, trước hết phải săm đồ-đạt thập-vật trong nhà. Bởi vậy, sẵn cửa hàng của ghàng tôi có đủ cho chư quí-vị mua dùng, trước xem thử cho toại chí, sau đỡ đành lãm tốn kỳ-niệm cho chúng con nhiều ít.

Giường tây bằng sắt, bằng thao và đồng đỏ, giế ngồi mặt máy hiệu « *Thonet* » thiệt, đủ thứ kiểu. Nệm, màng gối, lá-phủ sẵn sàn, kiến soi (*glaces*) tủ đứng bàn, mặt cây và mặt đá chẩm-thạch, lớn nhỏ ; còn những bàn ghế theo kiểu kiểm thời (salon) toàn là cây danh mốc cả.

Tiệu tôi bán giá rẻ hơn các nơi, vì tôi có người thay mặt lựa hàng bên Tràl- ấy cho tại.

Xin quí-ông, quí-bà thừa dịp rảnh đến tiệm xem qua thì ắt vui khoái ! Tiệm tôi lập ra ở Nam-kỳ có hơn mấy chục năm rồi, ai ai cũng đều tin cậy.

Còn quí-ông, quí-bà muốn đặt đồ theo ý mình thì chúng tôi xin sẽ làm y theo kiểu, vì bổn-hiệu có xưởng trại lãm.

Xin chư quí-vị ghi lòng, tôi xem qua một phiên đủ rõ.

DƯƠNG-DIỄN.

NHÀ CHỤP HÌNH HIỆU :

"Photo Nadal"

120, ở đường Catinat, số 120
SAIGON

Các nhà chụp hình ???

Chụp hình chơi và chụp hình nghề

Chiếc tàu AMBOISE mới chạy lại những kiểu giấy, hiệu Spéciale contacte Crami ère » DRAGON » vách hình, đèn đọi để làm ra chỗ lớn, máy phóng vuông, thứ 13x18, 18x24 và 24x30, ống đóm hiệ : Krauss, Tessar, Zeiss, Berthiot, vân vân.

Trong bổn tiệm, chư-tôn muốn mua các món đồ dùng chụp hình, thuốc và đồ phụ tùng đều có cả, mà giá đã rẻ lại tốt như không có đâu bằng.

Quán rượu thâm giọng

NƠI SỚ-THÚ

SAIGON

Kính cùng quí ông quí bà tường lãm : Tôi mới mở một quán nhỏ tại nhà kiểu xiêm-mên gần chỗ chuồng-Voi, có sẵm nhiều thứ rượu ngon để thẩm giọng, cho những người đạo chơi lúc nhàn du nơi ấy. Xin quí khách thừa dịp ghé vào trước nghỉ chơn, sau dùng rượu, sữa, nước chanh cafe cho đỡ khát. Và có bán đồ ăn lót lòng pain sandwich charcuterie bánh vấn vấn.

Chủ quán :
HONG-THE.

(Xi quy Dunoui dgi) 103)

棧客利名

Danh-Lợi Khách-sạng

Chư-tôn, nhà khách-sạng « **DANH-LỢI** » nay sữa-sang lại tinh-khiết sạch sẽ, có thông ngọn gió thỉnh-quang, có đặc đèn điện tỏ rạng, rất hạp với phép vệ-sanh ; nhứt thiết phòng giường nệm gối đều là đồ tinh-hảo. Và lại có đặc chuồng để kêu Bồi, có phòng kín để tắm rửa, trà nước tiếp khách đều dùng đồ thượng phẩm cả. Thật là một nơi khách-sạng thứ-vị vô song đó.

Cải tân chư-tôn buệ cố, bổn sạng thật tình hoan-nghênh một cách vui vẻ.

棧客最名

DANH-LỢI KHÁCH-SẠNG

Đường Jaccaréo, số 37-39-41. Cholon.

Cẩn bạch.

MỘT CÁI TIN LÀNH

Bổn tiệm mới tiếp được vỏ xe hơi mới **PNEUX A TRINGLES**, « **BERGOUGNAN CABLÉ** »

Xin bảo cho chư-tôn giá rẻ hơn các nhà khác.

XIN ĐẾN XEM TẠI TIỆM

L. DESMARQUOY & Cie

ở đường Bá Charner, môn bài số :14
SAIGON

MUỐN CHO CHƯ-TÔN MỖI NGƯỜI ĐƯỢC HƯỞNG CÁI LỢI ÍY, CHÚNG TÔI XIN HÓA CHO HUÊ-HỒNG CHO NHỮNG BẠN HÀNG MỚI.

TẠI HÃNG CŨNG CÓ BÁN
VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP
ĐỒ MỚI ĐẾN CŨNG HẠ GIÁ

LỜI RAO

Cho mấy chủ có xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C. G. M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12 cỡ 26x2 (chamberes à air) 5 piastres.

Sau tại Hãng nấu Cao su, ở đường Donaumont Saigon.

ÉPICERIE MÉTROPOLITAINE

TRẦN - DANG

Số nhà 148 đường d'Espagne
(en face des Halles Centrales.—SAIGON).

Tại nhà buôn TRẦNDANG đường d'Espagne số nhà 148, có bán đủ đồ vật thực và các thứ rượu Langsa đều là đồ bên đại Pháp đem qua, giá rẻ lại tinh hảo.

Xin chư quí-ái trong Nam-kỳ có cần dùng vật chi xin đến tiệm tôi, thì rõ, tôi sẵn lòng tiếp rước tử tế.

Nay kính
TRẦN-DANG

GRAND MAGASIN DE Soieries TONKINOISES

MAISON TONKINOISE

ĐỒNG-THỊNH

PRIX TRÈS AVANTAGEUX POUR l'Achat en Gros

Bonnet 6 Rue de la Soie A — Hanoi

Bổn hiệu bán sỉ bán lẻ đủ các hàng lãc-ký như : Lãnh rộng may áo, Lãnh hẹp may quần, Xuyến bông tiêu, Địa minh hàng, Lọa, Lương The, Xa, Lanot-lông, Lanot-hàng v. v. Hàng bông, hàng trơn, màu đen, màu trắng, màu hột-gà và các màu khác đều có bổn hiệu thay.

Hàng tốt, nước nhuộm không trề mà giá lại rẻ.

Những hàng to-lụa Bắc-kỳ (Soieries Tonkinoises) đó, bổn-hiệu chuyên nghề mua bán đã lâu năm, mua ngay tại chỗ làm ra, nên có thể tính giá thiệt hạ để mấy chú mua sỉ (en gros) định kiểu lời nhiều.

Ai mới chế được thứ vải may chăng (toile pour moustiquaire để ngăn muỗi) mới mà trắng rõ thương hạng, tại có bán các thứ đồ đa như : yên-ngựa, valises, giày lốp, giày ta, bóp (portefeuilles) v. v. Giép-sou, quốc-ấu kiểu Nhựt-bổn đều có làm nhiều để bán sỉ và bán lẻ.

Hàng gửi theo lối lãnh hóa giao ngân (contre-remboursement) song gởi cho một lì tiền trước thì sẽ trừ lười về phần tiền đã trả trước đó (*toute avance de fonds sera droit à ma remise de 3%*).

Chư quí khách ở xa muốn lấy kiểu hà ng (échantillons) bất già hay là mua mẫu gì xin cứ viết thơ lại, bổn hiệu sẽ lãi sức làm cho đặng vừa ý.

Cáo Bạch

Tiệm thợ bạc của tôi có bán bột thủy-xoán nước trắng xanh, có cả rã thủy xoán, có ngồi sao và trái tiệm nhận hột xoàn làm sẵn để bán giá rẻ.

Lại có hột thủy-xoán lớn nhỏ đã thử cũng có đồng hồ bằng vàng và bằng bạc hiệu :

« CYMA »

giá bán nhẹ hơn các tiệm khác

Như chư quí khách muốn mua đồ chỉ xin tới tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng tiếp rước.

Saigon le 15 Juin 1922

KYUN

n° 179, Rue Catinat SAIGON.

XIN GHÉ MẮT

Có một cái xe-hơi hiệu BUICK bốn máy còn tốt và vỏ ruột mới dùi gia 2000 $ ai muốn mua đo nơi *M. A Anh Boulevard Paul Bert N. 75 Dakao.*

TIỆM ANNAM

Đóng giầy và may Y phục Langsa

Lê-văn-Bền, *Kỹ-nghệ*

chủ tiệm PHÚ-TOÀN

17-19, Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)
SAIGON

DỊP MAY

CHO AI MUA ĐẶNG :

I. — Hai cái đèn roi lớn, hai cái đèn hai bên xe và một thùng chứa hơi đi xe hơi.

II. — Với một cái xe hơi hiệu **RENAULT** còn tinh-hảo, năm chỗ ngồi, chạy điều-hòi.

Ai cần dùng mua, xin bán gấp.

Hỏi đều, do nơi M. Rethoré ở Tythâte lộ (chemins de fer)

Thơ tín

Cùng **M. SANH** *Bang-biện Thudaumột*

L. T. T. V. số 1.165, ngày 12 Juin, có tiếp đăng bài thuốc trừ bịnh phong để có sở ỷ-chánh thí-nghiệm. Trong đơn thuốc có vị ô-chûy-quí, Ngài không hiểu mà hỏi đến bổn quán. Bổn-quán cũng vẫn biết vị ô-chûy-quí là một vị thuốc Nam, không phải thuốc Bắc, sách tánh-dược của Tàu chưa từng thấy. Song vị thuốc nầy có ích thuốc là ngoài. Trung-kỳ biết cả, là bởi cái thổ-nhi có sanh vật ký. Xứ mình hoặc không có, hoặc không quen dùng nên không ai hiểu.

Vậy bổn-báo sẽ sẵn lòng hỏi thăm rồi tin cho Ngài hay.

L. T. T. V.

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921,

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations ou ambulances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ vi bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoá. Thuốc của tiệm tôi không có một vị làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải có coi theo cho lối đặng hay là coi theo nhãn hiệu thì thuốc của tiệm tôi đã làm chẳng hư.

VI-TẾ-SANH, CHẾ TRẦN-BÌ

Đời nay họ hay dùng 2 vị ngọt và mặng mà chế vị Trần-Bì nghĩa là dường với mười mà thôi, chớ họ chẳng biết bỏ ngọt cùng thì sanh đàm, mà mặng quá thì hay khát nước, lại còn làm cho mất cái tánh chất của Trần-Bì.

Tại bổn đường, Ông Y Học-Sĩ Vi Tế Sanh tuân theo phép xưa mà chế, đúng thứ Trần-Bì cũ cho được 20 năm, trước hết phải lấy hoài-sơn phòi-linh, khiết-cánh, càng cáo, ngưu-tất, bán-hạ, cam-thảo và ô-mai nấu ra mà dầm cho thấm thuốc, rồi còn phải dùng nước gừng, thanh-làm và lá bạch-hà, tam chưng tam sái ; rồi lại còn dùng những Hoè-kỷ-sam, xuyên-bối, thi-cương, vỏ hạnh-nhơn nghiền cho nhỏ ra mà chế với bổ rồi mới phơi gió cho khô.

Mỗi hộp giá..... **0 $ 40**

Bởi có làm công phu như vậy cho nên nó chẳng lạnh mà chẳng nóng, được phẩm trung hòa, chẳng ngọt chẳng mặng, ngủ vị đều đủ hễ bỏ vô miệng thì mát và thơm, ngậm nó một hồi lâu rồi mới nghe có mười ngọt. Dùng nó thì thuận khí, tiêu đàm, lại sanh nước miếng, trừ phong đường phổi, giải khát hết ho.

Đờn ông đờn bà dẫn dùng được cả, xin hãy dùng thứ rõi mới biết cách chế Trần-bì của bổn Đường khác hơn của các tiệm, chẳng luận già trẻ bé lớn chi, hễ dùng nó thường thì càng bổ ích.

Chư-tôn có mua xin hãy nhìn cẩn nhãn hiệu Ông Phật của **NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG** thì mới khỏi làm đồ giả.

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhiệt hạng bào-chế sư

KẺ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc này đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc này được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vân là cụ-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, tráng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thấy thấy đều tin cậy.

Tiệm thuốc này cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc trần theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

[Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiếu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, quen xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat Saigon mới mở ra một cái tiệm bán đủ đồ gia vị, nào các thứ rượu chát, rượu Champagne, nước suối, bánh hộp, nào dầu thơm, đồ dùng theo việc nấu nướng, đồ hằng pha-lý, bằng sành, đồ bạc, dao, nĩa, muỗn, nước, đủ thứ trái cây tươi bên Đại-pháp đem lại mỗi chiến tàu.

Épicerie Saigonnaise HÔNG-VĂN et A-PHÁT
146-147-148, rue Catinat SAIGON

Bán sỉ, bán lẻ.

Giá rẻ hơn các nơi. Gởi đi khắp lục châu, gởi hàng đem tiền tới nhà thơ lãnh (contre remboursement.)

Xin qui quan, các ông các bà có dịp đi Sài-gon ghé lại tiệm tôi mà xem công cuộc chúng tôi buôn bán.

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

Ông GIUNTOLI *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*

môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lâu

(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư qui bà và chư qui ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội-Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-day bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiếng soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thầy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi: lớn có, nhỏ có, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, hỏi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư qui bà và chư qui ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư qui-bà và chư qui-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

NAY KÍNH.

ĐAU NHỨC CĂN CỐT.

NGỦ KHÔNG AN GIẤC.

Dầu cớ gì, hễ uống thứ *SIROP FOLLET* thì mạnh thiệt.

(Trong sách tinh được của ông BOUCHARDAT có lời ban ngợi khen)

Uống nó ngủ an giấc. Khí thức dậy không long đong nhức đầu.

Không phạt ti. — Bình tịnh luôn. — Cực tinh hảo. .

Dùng MẠNH: Một muỗng súp, thà trộn một cà rem Chorall.

Dùng THƯỜNG. — Người lớn: mỗi ngày 2 muỗng súp trộn với nước, hay là nước trà.

Có một mình nhà tuyển Pharmacie Principale ở Saigon ông L. SOLIRÈNE có bán mà thôi

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngo cùng liệt-qui

Để tiện phiên, bổn-báo có tuyên ngôn rằng sẽ mở Tự-do diễn-đàn nầy, bổn-báo riêng để cho liệt qui bình luận cho thỏa thích ý muốn. Nhưng bởi, càng để lâu phiên, Bổn-báo gặp nhiều sự khó khăn thật rằng khó kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc tên của chữ cái mà thôi. Ấy là một điều hàng xóm mà ở với nhau, mà người chưa đáng cho là khẩu-khẩu, việc quí, mình phải thận-ẩn-nấn chẳng hề để quyền ghi, đồm đương cho nên viết cho ai biết? Bổ chơn tình, có sao lại sợ mà nói? Vì cái tật khẩu-khẩu đó, nên Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, lên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không lên hành. Lại các những bài lên hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn sự phân người ký tên gánh chịu lấy những điều cang bộ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V

Cải-lương Nhị-thập nhi lập

Một đời người có ba-vạn sáu-ngàn ngày, mà nghỉnh lại phần trăm tuổi thế gian cũng tỉ kể, duy hạng năm-mươi, bảy-mươi là phần nhiều, rồi suy lại chỗ kỷ nghĩ lại cho cùng, thì những hạng 50-70 ở trong cõi trần nầy vùng vẫy cho nên gia nên thất, biết bao khổ cực, biết mấy gian nang, rồi hồi lại hưởng lộc an nhàn tự toại có mấy năm đâu, kế ngảnh mặt kia chiêm bao một giấc, uổng thay tiếc thay. Nếu vậy thì ta nên kêu hạng thiếu-niên mê mụi ta ở trong thời đợi văn-minh nầy mau mau thức dậy chớ, đề ngủ hoài sao, ủa rửa mặt rồi đây mà. Đó đó thấy chưa? Đó coi mỗi việc chi trong thời đợi nầy đều cải-lương cả thảy phải không, duy còn hạng thiếu-niên mê mụi ta đây sao chưa chịu cải lương cái Tam-thập nhi-lập kia, ý ý cứ xin các đấng nhơ-vân rộng lượng, bỏi tôi tài sơ học siển, nhưng mà vì ưt lòng nên mới thổ thể một vài câu, chớ so các đấng thì tôi không có trong muộn một. Vậy ai là đấng ưu thế mẫu thời xin thương lấy nói giống mà dung chế phận dốt hèn, thì tôi mới dám ướt ngòi viết mà siểng luận một và thương mà giúp ích với đời. Như có sơ thất điều chi xin chư-tôn luận lại, nếu chư-tôn không lòng đoái tưởng thì tôi cam gật bật mổ đám phá trương. Tôi khu cải-lương cầu Tam-thập nhi-lập là kêu chế thêm 1 câu nữa cho hợp theo thời đợi buổi nầy gọi là: Nhị thập nhi-lập, hầu cho hạng thiếu-niên mê mụi cần dùng mới kịp thời đợi văn-minh buổi nầy, chớ không phải lối kêu biếu cải sách của thánh hiền là một đều rất nên trọng hệ đâu.

Bởi vì cầu Tam-thập nhi lập tưởng lại còn rộng ngày giờ nên cũng khó mà ràng buộc kẻ mê mụi cho đặng. Bởi rộng ngày giờ như thế, nên hoạn thiếu niên mê mụi hạng hai-mươi, ngoài hai-mươi đều coi ngày giờ còn xa muôn dặm, nên chưa lo chi đến đều lập cho có gia thất với đời, nên mỗi việc gì cũng đều bỏ phế. Chẳng cần kể đến cho xa với trong cuộc thương-trường mỗi mỗi lợi lớn nhỏ gì cũng đều nhượng cho người tha bang thủ lợi cả, còn mình cứ lo ăn ngon ngủ kỹ ngao du hoài mà lại còn nói, con người ta ở đời lo gì, hễ còn người thì còn của, thà ăn chơi cho đáng bực, có gấp thì đâu, hiền xưa có nói Tam-thập nhi-lập, còn ta chơi cho trải muời đời rồi, đâu tam thập ngũ hay hay là tứ thập cũng còn lập được mà, lo chi muộn cho mỏi lòng một đa cái! Như vậy chư-tôn độc-giả nghĩ có buồn không có phải một đều mê mụi hại cho nói giống ta không. Nếu người 35-40 đã gia yếu rồi còn sức lực chi đâu mà vùng vẫy với đời cho kịp kia, có phải trọn đời mang lấy sự khổ cực không? Vậy nên tôi kêu chế thêm 1 câu Nhị-thập nhi-lập, đã biết như vậy thì trải tài các đấng nhơ-vân nhưng mà hữu ích cho hạng thiếu-niên mê mụi, là vì nếu mà hạng thiếu-niệu mê mụi còn cứ theo thói cũ, thì sẵn có câu Nhị-thập nhi-lập ràng buộc ngày giờ của chúng nó, thì chắc sao cũng 15 đôi mươi lo chơi bời cho thỏa chí, rồi 25-30 chúng nó nhớ trực lại!..... biết lo mà lập thân cho nên sự nghiệp Như thế có phải hiệp thừa lẽ hiền xưa không? Hỏi ai là hạng thiếu-niên mê mụi từ nầy về sau phải coi ngày giờ là trọng vì tục ngữ có câu: 1 tấc bóng 1 tấc vàng và nên nhớ câu Nhị-thập nhi-lập thì mới tránh khỏi cái ách Chi-na và xin giùm các nơi thanh-thị cùng trong chốn thôn quê, coi những hạng 20, ngoài 20 thiếu chi kẻ lập hãng xưởng kia gia thất nọ, trừ hạng thanh niên có của phụ ấm ra đêm chơi cũng dư muôn vàng kẻ dụng nhơn lực mà gầy nên gia nên thất. Ôi, cũng tây chơn cũng mặt mũi như ta cũng đồng loại với ta khác nhau là người văn-minh ta mê mụi... Ôi, nếu đi thì trước nói nữa lại thêm buồn, thôi Chi-na trước mắt mặc tình mê mụi, tôi mang Bon bon bon.

Đương Bình-thới — Vinh-long

Gõ-đa: LÊ-VĂN-MƯỜI.

Nguyễn-xích-Hồng

HỌC ĐƯỜNG

Hoàng nghiệp sư Tây đáng ở báo « Lục-Tân-Văn » một vài ông nhơn quới tỏ chẳng an, nên thỉnh trường quyền thế đang khác.

Hiện có những ông sau nầy dạy hai lớp Tối nghiệp (1re & 2e Années) từ ngày lựa trường Août 1922.

MM. GIRAUD, văn khoa cử nhơn, chuyên dạy Pháp văn (Licencié ès-lettres).

COULET, văn khoa cử nhơn, chuyên dạy Pháp văn (Licencié ès-lettres).

CLAVERIE, cách trí khoa Bác vật (Ingénieur de l'Ecole centrale chuyên dạy Toán Pháp và Bác vật khoa.

Nay kính

Nguyễn-xích-Hồng.

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯỞN của ông Lương-y DENAUT mà XỔ CŨ ĂN và an dưỡng trong phòng. Thuốc hoàn nầy sẽ nấng lên và đẩy mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà dạy Lương-y DENAUT, 167, Faubg. St-Denis, Paris, và hiệu trong các tiệm thuốc đều có bán.

Trăm năm không phai

TIỆM HỚT-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

55-57, Boulevard de la Somme Saigon.

(ngang gare xe lửa giữa chợ-bỏ)

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 3 cái bằng cấp cứu xảo Hànội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo hoặc có hình rõ thước tắt giá cả và cái nghiệm phận mình.

Pommade Cadum

Da bị nóng và sánh ngứa

Muốn cho tránh khỏi ngứa và nóng cái da thì phải dùng thuốc xức Cadum, nó làm dịu tiếc thì. Và làm da trở nên diệu dàng yêm ái hết nóng hết ngứa. Thuốc dán Cadum trị những bịnh Eczéma, boutons, dartres, gourc, furoncles, anthrax, urticaires, croutes, seigne, coupures, brulures, plaies, piqures, etc. ngloss.

Hàng nam nữ giàu có nên ghé mắt.

Các nhà chế đồ đeo đã giới lại càng nên lưu-ý lắm.

SÂM-QUẢNG-HƯNG THỊ TỔ CHẾ TẠO VÀNG NÊN

舖金馨廣岑岸堤

Đời nay chi chi cũng chẳng qua đặng sự thiệt mực chắc chắn là hơn. Bởi vậy cho nên tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG đây nghành tiệm cái Hongkong, Quảng-Đông, Nam-kỳ dặng nhờ qui-khả-ái tinh trọng. Hễ ai có mua của bổn hiệu những vàng 14, vàng thoi, đồng vàng và bạc nén thì đều biết danh là đủ tột lại giá rẻ.

Vì muốn phương tiện, cho qui khách, nên bổn hiệu có chế ra một thứ vàng thoi đủ lượng sắc màu trọn tốt, *mua để dành thì cũng tốt hay là làm đồ trang điểm*, nếu ra như vàng là vậy *thiệt nội xứ Annam đây có một mình tiệm* SÂM-QUẢNG-HƯNG *chế ra mà thôi; không ai bì kịp và không ai có* nếu có thì cũng là bắt chước của bổn hiệu. Lời tục ngữ có nói rằng: *Một bổn thấy-truyền nhơn sanh hồ tô.*

Xin qui-vị dời gót đến tiệm SÂM-QUẢNG-HƯNG ở đường Canton số nhà 46 mà mua rồi sẽ biết rằng lời nói chẳng sai.

Giá vàng thoi của bổn hiệu ngày hôm qua mỗi lượng là 46 $ 60.

Xin qui-vị xem giá nầy rồi hỏi thử mấy người hay mua quen của bổn hiệu coi có phải giá đó chăng và như qui-vị có mua rồi xin lấy ra mà so với vàng của các tiệm khác coi có phải là màu và giá rẻ hơn chẳng.

Vàng của bổn hiệu dám xưng rằng: vàng thiệt không sợ lửa.

Cholon, SÂM-QUẢNG-HƯNG *Cẩn cáo.*

SÂM-QUẢNG-HƯNG TIỆM BÁN VÀNG

CÓ BÁN VÀNG LÁ, VÀNG THOI, BẠC NÉN, VÀNG ĐỒNG NHỎ, LỚN ĐỦ THỨ

TÀU HƠI NỘI CỦA ÔNG FARMAN

MỚI BÀY HIỆU:

« Le Passe-Partout.

— *Nhậm tỉ như xe hơi* —

— *Tiện bề ghé các nơi* —

— *Chạy chỗ nào cũng được* —

— *Thảo ra rất đỉ* —

— *Rập lại như trở tay.* —

Ấy là một thứ tàu rất lẹ làng, dùng máy hiệu « ANZANI » sức chạy 10-12 ngựa, và chạy bằng thứ chưng vịt kiểu phi-thoàn, chư vị và bằng hữu đi sông nấy rạch kia rất mau; biết luận tưởi nào, nước độ chừng một tiếi thì chạy được, hoặc rượng khi có nước nổi cũng chạy được.

Chư vị tốn chừng năm ba lít đầu sáng thì đi đặng 25 ngàn thước tro g một giờ.

ẤY LÀ THỨ TÀU RẤT CÓ DANH TRÊN MỠI.

Mau mau hãy gởi thơ mua tại xưởng đóng tàu tốt của ông Chi BARDON, ở đường mé sông Khánh-hội SAIGON.

Tại đây là hãng thay mặt bán tàu cho ông FERMAN trong cõi Đông-Pháp.

Ch. BARDON.

Quai de la Marne Khánh-hội

SAIGON

Dầu hôi hiệu cái Mão

Dầu hôi hiệu Cái Mão (La Pétrole Caiman) rằng thì chữ hãng *Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles*. Đều hay thắp đượm lắm. Hễ dặng đầu hôi thì chẳng nào quên hiệu Cái Mão. Phải tìm cho dặng hiệu Cái Mão mà mua, thì mới đặng đều thiệt tốt.

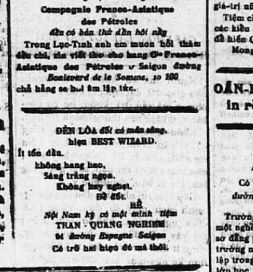

Trong các tiệm Lục-châu thay mặt cho hãng

Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles

đều có bán thứ dầu hôi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm cho chỉ, thì viết thơ cho hãng Cie Franco-Asiatique des Pétroles ở Saigon *Boulevard de la Somme, số 100* chắc hãng sẽ hồi âm lập tức.

ĐÈN LÒA *đốt coi mắn sáng.*

hiệu BEST WIZARD.

Ít tốn dầu.

không hang hao,

Sáng trắng ngọc.

Không hay nghẹt.

Giá 8$.

Nội Nam kỳ có một mình tiệm TRẦN-QUANG-NGHIỆM

tại đường Espagne Saigon

Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

TRONG CÁC THỨ HIỆU XE-HƠI

CHỈ-TÔN NÊN LỰA

De Dion Bouton

Thứ Torpedo 10 H. P Série « « 10 H. P. Thảo luyện.

Diện chơi thiệt 15t.

« « 15 H. P. Diện chơi thiệt 15t.

Thứ xe tây hành cấm ở trong 10 H.P. Diện chơi thiệt 15t.

Xe thiệt mãnh-mai, chắc chắn và ít hao dầu.

Cũng nên mua thứ xe-máy hiệu « DE DION BOUTON » mà thôi là một thứ xe-máy tốt hơn các thứ.

Các nhà an chơi máy hết sức, thảo mau một cái máy

Pathé

Kiểu đủ diện, và kiểu thường. Có đủ thứ đĩa hát muốn lựa thứ nào cũng có.

Các nhà biết lọ giữ của. Nên mua một cái tủ-sắt hiệu

Verstaen

Lớn nhỏ đủ thứ, để giấy tờ, giấy bạc và đồ nhỏ. *Tủ sắt mua cũng rẻ. Tủ sắt nhỏ rẻ lắm.*

Hãng trữ các hiệu kể trên đây:

Berthet, Charrière & C.

58, Boulevard Charner 58,

SAIGON.

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE ET INDUSTRIELLE

KHÁNH-KÝ & Cie

Phòng chụp hình mỹ-nghệ

Saigon, lại đường Bonnard, môn bài, 54 gần nhà hát lớn (Opéra).

Kính cáo cùng Liệt-qui đặng rõ: chẳng tôi mới mở một phòng chụp hình mỹ nghệ tại đường Bonnard môn-bài 54 nhà sau nước (lối nhà Bát-bửu Catinat).

Chẳng nhứt kỳ công-ti chẳng tôi là M. KHÁNH-KÝ đã qua học chuyên-môn nghề chụp hình bên Qui-quốc và sau khi học đã nghệ, đã đặng cả về lúc độc-công trong hãng Gerschel là một hãng chụp-hình lớn nhứt tại thành Paris. Như vậy, người đồng đức xuất công nghệ của bổn công tôi thiệt đã học đến tinh, đã hành-sự thành tài có thể nhiều Liệt-vị Qui-khách những tấm hình rất thần xảo, thế cách như những hình mỹ-nghệ các nhà lớn bên Tây-kỳ.

Mới đây, chủ-nhiệm công-ti chẳng tôi, M. Khánh-Ký, đã đặng ơn Nhà-nước cấp thưởng bộ-giá tử Tourane tới Saigon, đặng chụp hình kỷ-niệm cuộc Hoàng-thượng ngự-du Qui-quốc, thì đã đặng ơn Vị-lãi đem hình ấy treo tại Đông-dương Công-sản và đã được Hoàng-thượng ngự-lãm khen ngợi.

Nhơn vậy, chẳng tôi cũng tin rằng chẳng nào làm cho lòi bộ các cần chẳng tôi thêm giá-trị nữa.

Tiệm chẳng tôi chụp hình kẻ giá rẻ đủ các kiểu hình đã có các thứ mẫu tuyệt xảo đã hiến Qui khách lựa đặng như ý.

Mong ơn chiếu cố, KHÁNH-KÝ & Cie.

OẢN-HÒNG-QUÁN *THỨ SÁU*

in rồi, thứ bảy còn tiếp

NHÀ TRƯỜNG

Phú-Huỳnh

Cả Thành-phố Cholon chấn cấp

đường Charle-Thomson,— CHOLON.

Trường này lập ra, năm 1907 để chuyên một nghề giáo hóa trẻ em học tới bằng cấp sơ đẳng pháp học. Trường học đến thảo trường nhà nước, tại đất nhỏ, chẳng phải lập trong phố muốn chật hẹp. Vì vậy nên lớp học khoẻu khoát, sân chơi rộng rải, có trồng cây, bóng mát mẻ, rào tứ phía, sân nghỉ cấm học trẻ, lối cao ba thước; rộng rải khoẻn khoát, có độn phòng riêng cho trò nào ở mình, có nước máy, đèn khí, đủ cho học-sanh dùng.

Trường có cất nhà chỉ rất tiện, cách nhà cầy xe Hãe Saigon Mytho 300 thước xe lửa Saigon Cholon 600 thước, nhà thương bổn quốc 200 thước.

Trường này rất nghiêm, cứ sự đi đứng lượng hòa, hạ lục. Biết giữ cần liêm-sỉ, lấy một sự trực tình, lấy sức học mà dua tranh, chẳng hề biết đi tài tế thân như mấy trường tư khi đi bộ hễ bảo l'Echo Annamite, la Tribune Indigène trực hoàn.

Số nữ sĩ mỗi năm, trong 10 tên có rất lắm rồi 2 còn dặn 8 (9/10). Hễ lãnh được cấp bằng sơ đẳng, thì chủ trường lãnh đem vô trường Taberd nghỉ được lớp ba.

Chẳng phải đâm khoe danh, đó là lời ngỏ trực.

Tuy thành phố Cholon có trường học thì trong mỗi quận (hết thảy là sáu, bảy trường) song cũ lớn 150 học trò tới học trường Phú-Huỳnh. Quan Đốc-lý Cholon thường mỗi năm là 500 đồng bạc. Đề là đến chỉ trường Phú-Huỳnh, dạy học cách tận-tâm, nên được viện quan, quới chức Langsa và Annam ở tại Cholon tin cậy mà cho con, cháu đến học.

Nhà đạo đức nên cho con học trường Phú-Huỳnh, vì chủ trường săn cách riêng việc linh hồn, sai, nghe dạy và xem lễ ngày Chúa nhựt, xưng tội rước lễ. Tiền nhà trường tính rẻ vì nhà đất là của đốc học trường, mỗi trò ăn học trọ, có chỗ ngủ tử tế, có kẻ giặt ủi quần áo; một tháng 14 đồng.

Cẩn bạch

Le Directeur de l'Ecole Phú-Huỳnh,

Roger HIÊN.

CHUYỆN

Chuyện Một ngườ...

(Tiếp th...

Năng mới tôi lên n... tới và bỏi tôi là ai. T... dầu sự tích cần tôi... Tôi xem ý năng chăm... thuật lắm. Nghe tô... ăn chăm ngữ, năng chă... lòng, và cái lòng ái-tr... biểu-hiệu của người... xuất tôi bèn ra khách... trong làng nam-tr... rằng: « Qui nương... khôn khổ cách nào, n... thân cận, vì là qui n... trước đều những việc... như vậy. »

Bượu mạnh hiệu DELHEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thấy khen ngợi.

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

SAIGON IMP. — DE...

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không.

CÓ TRỬ BÁN TẠI KHO HOÀN-CẦU

«MAGASIN UNIVERSEL»

187, Rue Catinat. — SAIGON

ĐỒNG HỒ

Số 1045. — Bằng cây hạch đào sơn vẹt-ni, chạy 15 bữa, có chuông đánh giờ và nửa giờ trên cái chiêng *Bourdon*, cái mặt bằng bạc, kiểu kim thời, 3 mặt kiến, bề cao 0m70.

Giá là **35 $ 00**

Số 1016. — Bằng cây hạch-đào sơn vẹt-ni, chạy 15 bữa, có chuông đánh giờ và nửa giờ trên cái chiêng *Bourdon* cái mặt bằng bạc, kiểu kim thời, 3 mặt kiến, bề cao 0m77

Giá là **40 $ 00**

Trả tiền trước khỏi đóng tiền gởi.

ĐỒNG HỒ TRÁI QUÍT. — **« La reine des Montres »** bằng vàng Huê kỳ kiểu dẹ [illegible] lãnh 10 năm ốc không hề hư

Kiểu lớn **7 $ 00**, có dây chuyền Simmon **10 $ 50**.

Kiểu nhỏ **8** đồng, có dây chuyền Simmon **11 $ 50**.

Số 2 **Số 3**

ĐÈN CÓ TIM ĐIỀN

Số 1 (bằng) 1 $ 30, dẹp 0 $ 85; trọn cái 2 $ 15.
So 2 (tròn) 1 30, dẹp 0 80; trọn cái 2 10.
Số 3 (tròn) 1 80, dẹp 1 00; trọn cái 2 80.

Và có trư nón hiệu CON GÀ **COQ GAULOIS** thiệt tốt thượng hạng

Ai muốn uống thứ rượu **COGNAC LEMONON** thì hãy hỏi hãng **DENIS FRÈRES** ở Saigon. Rượu nầy thiệt ngon, nếu anh em uống thử thì sẽ mua liền.

Rượu bổ tốt hảo hạng là rượu **Quinquina St. RAPHAEL**. Thứ đỏ và thứ trắng. Có trử bán tại hãn **DENIS FRÈRES** là Đại-biểu ở *Saigon, Hải-phòng, Hànội, Pnom-penh* và *Tourane*.

CHỦ ĐIỀN !
NÔNG GIA !
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các món nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-cang lam, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiem diem công việc làm.

Phụ-nữ diễn đàn

(Féminisme)

CÁI HẠNH-PHÚC GIA-ĐÌNH

Làm thân con người từ khi lọt lòng mẹ ra đã là cái kiếp phù sinh; trong khi lên hai, lên năm lên bảy lên mười còn nương nhờ dưới gối cha mẹ; dầu sung-sướng cũng chưa biết cái sung-sướng ấy đâu, dầu nghèo khổ cũng chưa biết cái nghèo khổ ấy đâu. Cái nghèo khổ, cái sung sướng ấy chưa thiết bằng khi đã thành hân con người; mở mặt ra đời mà gặp cảnh xong-xuôi, hay gặp cảnh éo-le thời thật mới biết phân biệt sự sướng và sự cực ấy ra thế nào, mà nhứt là cảnh gia-đình, cha-con chồng-vợ anh em có thuận-hòa, nhiên-hậu mới có nhơn-sanh lạc-thú vậy; chớ dầu tiền ngàn bạc vạn, nhà dọc cửa ngang, mà tình nghĩa ân-ái không có, thời sự hạnh phúc gia-đình còn mong gì đặng. Tuy vậy cái hạnh-phúc gia-đình là điều quan-hệ chung cả nhơn-loại, nhưng mà nghĩa vụ thuộc về đàn-bà tợ hồ có mật-thiết hơn, vì người đàn-bà không lấy cảnh gia đình làm hạnh phúc, thời không [illegible] vàng; phải biết lấy đó làm sự vinh-hiển cho mình, phải biết hạnh-phúc gia-đình trọng tại có tay mình làm ra; mình làm cho gia-đình hưng-vượng lên, hay mình làm cho gia-đình lui-sút xuống, cái cớ đó, trách-nhiệm phân nửa của đàn-ông, phân nửa của đàn-bà, nhưng phân nửa nầy, quan-hệ cho nòi giống, cho giáo-dục về cuộc tương-lai nhiều hơn phân nửa bên kia; mà phận mạng của người đàn bà, thời toàn ở nơi hạnh-phúc trong gia-đình nhiều hơn hết. Có cha mẹ, nên tình trìu-mến không nở khinh-dể đem mình đứng vào chỗ bùn-than, mình vóc tóc da đều của cha mẹ cho mình, không dám phá hại, lòng yêu cha-mẹ bao nhiêu, lại càng quí mình bấy nhiêu; vì mình mạnh khoẻ, thời cha mẹ vui mừng, mình được khen ngợi tốt-lành thời cha mẹ vinh, mình dốt-nát tồi tàn cả thân danh thời cha mẹ nhục, cho nên khi nào một người con đã có hiếu với cha mẹ thời ít làm điều trái phép lỗi đạo.

Có vợ chồng thời vợ chồng là cái dây tình nghĩa buộc chặt nhau, chớ không phải dây máu mủ liên can với nhau, vậy nên ăn ở chủ sự hòa-nhã kính nhường yêu-mến lẫn nhau, lần lần mà tình phục tòng hăng-hái ra nhiều, biết điều sửa mình, biết điều răn-sợ, việc nhà kiệm-ước cần-lao, cung do tại hai người tập-luyện cho nhau; học với ai cũng không bằng, bắt chước ai cũng không mau thành, bằng hai người dạy vẽ lẫn cho nhau. Phàm sự yêu thương, thời không bao giờ muốn trái ý nhau, nên dể đem những điều khó nhọc, công việc buộc ràng phải làm, mà làm thời làm được hết sức, không ngưng ngại chút nào, dầu gian-nan lao đởn cũng chẳng quản, miễn tình nghĩa đã khắn vó thời, làm vui sự gánh vào thêm sức mạnh. Ấy thế mới biết nhờ có tình-nghĩa vợ-chồng mà gầy nên được nhiều mối lợi ích chung cọng. Tóm lại, trăm phương ngàn ngã, chẳng qua cũng chủ có gia đình, rồi mới ra ngoài xã-hội; mà gia-đình hạnh-phúc lại còn mong về đường con cái rất nặng; vợ chồng mà có con cái thời mới bền chặt tình-thân, còn cái chính là một sợi dây liên-lạc, buộc cả đôi bên ân-ái lại; có con cái mới biết chăm lo cơ-nghiệp, trọng sự Kinh doanh, mưu-toan nhà cửa tích-súc tiền-tài, dai do cái lòng yêu dấu con trông cho nên vai nên vế, vì lòng lo sợ con hèn hạ thua kém người mà phải tự mình chấn chỉnh lên nhiều cảnh tốt điều hay. Không những kinh tế đã là việc gấp phải cần làm, cho đến cái tình tình cũng nhơn đó mà thay đổi nữa; ta muốn cho con ta đừng biếng trễ, tất thân ta phải làm việc luôn; ta muốn cho con ta đừng xa-phí, tất tự ta phải tiết-kiệm trước; ta muốn cho con cái ta tránh xa những điều càn-dở tội-ác, gian tham xảo trá cờ bạc rượu trà, nên người có trung-tín có học-thức, công-nghệ sự nghiệp thời bao giờ ta cũng phải làm kiểu mẫu ra đã. Khi người đến tuổi làm cha mẹ, tự mình hỏi lòng lại có sự gì chưa xứng đáng trong buổi niên-thiếu có cho con cái biết hay không? Chắc rằng ai ai cũng giấu kín hết thảy việc ấy, thế là đủ hiểu, cuộc đời của người có con cái lòng thường có áy náy âu lo như vậy cả, nghỉ ngơi như thế. Song có nghĩ thế mới mong có cái hạnh-phúc gia-đình, mà có biết quí trọng chỗ gia-đình, nhiên hậu mới có cái phúc-hạnh ấy.

Ôi, cái thời kỳ của con người là có ba đoạn khác nhau; bắt đầu có nghĩa vụ làm con đã rồi mới có nghĩa vụ làm vợ lại đến nghĩa vụ làm mẹ; người mà biết đạo nhơn luân, thì không dám rời hai chữ nghĩa vụ ra; bởi vậy nên cái hạnh phúc gia-đình là chỉ những người đã làm nghĩa-vụ của mình về ba đường ấy.

Đạm-Phương, nữ-sử (Huế).

PIPPERMINT GET làm cho đã khát, cho mát và lại bổ

XE MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. GAFFORT*

HIỆU « **ALCYON** »

ĐUA ĂN HẠNG-NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. GAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cũng là tráng kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thỏn mỏn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lẫm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần tráng kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trử bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marins số 190, Cholon.*

Dépot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins CHOLON.

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PANSEMENTS — SPECIALITES — PHOTOGRAPHIE — PARFUMERIE — ACCESSOIRES

L. SOLIRENE

PHARMACIE PRINCIPALE

FONDÉE en 1865

SAIGON

CABURATOIRE — PRODUITS CHIMIQUES — DROGUERIE — HERBORISTERIE — BANDAGES

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

Chuyện Một ngàn lẻ một ngày

(Tiếp theo)

Nàng mời tôi lên ngai, ngồi kế bên tôi và hỏi tôi là ai. Tôi cứ thật mà dẫn sự tích của tôi cho nàng biết. Tôi xem ý nàng chăm chỉ nghe tôi thuật lắm. Nghe tôi bị vận xấu xô ào cảnh ngặt, nàng cũng có sắc động lòng, và cái lòng ái-tuất ấy vẫn là biểu-hiện của người hào hiệp, trót xuôi tôi hóa ra khách đa-tình nhứt trong làng nam-tử. Tôi buông lời rằng: « Quí nương ôi, dầu tôi có khốn khổ cách nào, nay tôi cũng thôi than oán, vì lẽ quí nương hay cảm tuất đến những việc oan nạn của tôi như vậy. »

V

Dè đâu cho nàng cùng tôi gầy câu chuyện văn dần dần thêm hòa-ái, mà nàng ứng đối rất khôn ngoan, và tỏ thật rằng bữa trước tôi thấy nàng mà ái mộ thì phận nàng, thấy tôi, nàng dặn lòng làm lảng khôn rồi, nàng lại tiếp: « Vì quan nhơn đã bày quê quán danh tánh cho thiếp biết rồi, thiếp muốn tỏ cho quan nhơn biết thiếp là ai đây với. »

Tên thiếp là Đạt-da-nê. Thiếp sanh tại thành Đa-mã. Cha thiếp tên Bếp-Ru khi ấy làm quan trảng-tể của vua đang trị vì bên ấy. Nhơn cha thiếp giữ một lòng cần vương ái quốc, người mới bị lũ nịnh ghét rồi kiếm chuyện dèm siểm với vua. Cha thiếp vô phước, bị biếm, bao nhiêu công-nghiệp trải mấy năm, đều phủi sạch không. Người lui về ở một cái nhà của người sẵm gần bên cửa thành và chăm lo nuôi, dạy thiếp. Mà thảm thay! Người không đặng toại lòng thấy con khôn lớn cho đáng những công lao-khổ, người ly trần hồi thiếp chưa đúng tuổi cập kê.

Cha thiếp mới nằm xuống, thì mẹ thiếp liền bán đồ đạt; và lại bán luôn thiếp cho một tay buôn mọi rồi bồng trống theo tình nhơn qua ở đâu bên Ấn-độ. Lúc ấy tay buôn mọi dắc thiếp đến đất Ke-rờ cùng một lũ gái khác của va mua trước nữa. Va cho bọn thiếp mặc y phục đẹp lắm, và nhắm đẹp rồi va dẫn vào chầu vua Ê-gíp. Vào đền thấy vua đang ngự trên ngai.

Bọn thiếp đi ngang trước ngai từ đứa cho vua nhắm, và vua đẹp có một mình thiếp. Người bước xuống ngai và đến kề thiếp mà khen rằng: « Nàng đẹp dữ a! Cặp mắt rất tinh thần! Miệng lại có duyên! » Vua dạy ngó anh lái buôn mà nói: Từ những khi ngươi đam mỹ nữ mà bán cho ta, ta chưa thấy mặt nào xinh bằng nàng nì đó. Thiệt không có nhan sắc nào bì kịp nữa mà. Ngươi bán bao nhiêu khá nói, ta trả y giá cho ngươi. » Rồi đó vua dạy xỉa cho anh lái buôn một số tiền to và cho va dắc sắp con gái kia đi hết. Vua bèn kêu quan thái-giám Cây-kha-Bia và dạy: « Ngươi hãy dắc mỹ nhơn vào để nơi cung riêng » Thái giám vâng lịnh dắc thiếp vào một căng phòng đẹp nhứt ở hoàng cung. Thiếp mới đến nơi thì đã thấy những cung nữ trẻ già dắc nhau vào rất đông. Đứa thì bưng y phục rất xinh; đứa thì bưng rượu mát, và có mấy đứa xách đờn đến khảy nghe cũng khá. Bọn ấy nói rằng vâng lịnh vua sai đến, và dạy chúng nó ở phục sự thiếp cho hết lòng.

Chẳng bao lâu, kế vua đến. Người tỏ tình ân ái, nói nhiều tiếng rất mặn mòi; và thiếp thì khờ không, mới nghe nói vậy lần đầu, đáp lại cũng khờ, song vua nghe càng nịch-ái chớ chẳng lấy làm lạt lẽo chút nào. Rốt lại, thiếp chiếm vị qui-phi từ đó. Mấy ả bấy lâu tưởng mình là vừa xứng dựa mình rồng, thấy thiếp vậy đều ganh ghét lắm. Trọn ba năm trời, bọn ấy lập mưu chước mà hại thiếp biết kể sao cho xiết. Mà thiếp cứ đề phòng cho đến ngày nay bọn ấy không làm chi nổi thiếp. Ấy nào phải là thiếp đẹp duyên chi đó; vì thiếp thương vua chẳng đặng mà, và thiếp có tánh ít ham cầu vinh cho phải thấy người ta trân trọng mình rồi chóa mắt. Thiếp chỉ hận có một đám ác phụ nó toan hại thiếp đó mà thôi, và thiếp muốn làm cho nó biết mặt. Đàn bà mà như thiếp vậy, quan nhơn cũng nên rộng lượng chế cho. » Nàng lại nói:

Cho bọn ấy sầu thì thiếp an lòng hơn là cho vua yêu thiếp. Mà, nói cho chí đáng, vua cũng phải thế lắm chớ; song không biết tại mình muốn thương mà thương không đặng, hay là tại chàng cùng thiếp có cái duyên nợ chi với nhau hay sao đó, nên khiến ra thấy chàng thiếp có lòng quyến luyến, chớ có bao giờ mà thiếp đoái hoài đến đàn ông ở đâu.

Nghe lời nàng tỏ-trần rất nên ân hậu, dường như dời cái phần may của tôi cho quí thêm lên, tôi bèn hứa cùng nàng, keo sơn chặc gắn, và tôi thúc nàng chớ nên đình trệ cái hạnh phúc của tôi lâu nữa. Mê đắm trong lượng sóng tình, tôi thốt những lời khiến nàng thuận ý: mà cái phần may sao các-cớ đam chi những điều ước trông giả dối mà trêu người oan nạn, và vì sao hạng của tôi chưa phải xung cho mấy, nên tuy nói rủi mà may.

(Sau sẽ tiếp theo)

SAIGON IMP. — DE L'UNION   TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRE

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage à : 3080 ex
Saigon le 13/9/1922